

MEDALII DEDICATE REGELUI LUDOVIC AL XIV-LEA DIN COLECȚIA MUZEULUI NAȚIONAL BRUKENTHAL

*Radu Gabriel Dumitrescu **, *Claudiu Munteanu ***

Rezumat: *Din fondul vechi al colecției Muzeului Național Brukenthal din Sibiu provin paisprezece medalii care imortalizează în metal figura regelui Franței, Ludovic al XIV-lea. Din păcate, alte informații despre proveniența acestor medalii nu se cunosc. Dintr-o analiză succintă se poate observa faptul că toate aceste medalii sunt opera gravorului Jean Mauger, ceea ce ne-a condus spre ideea existenței unei serii medalistice dedicate Regelui Soare.*

În urma parcurgerii bibliografiei, în special occidentale, referitoare la medalile dedicate regelui Ludovic al XIV-lea și al analizei fiecărei medalii în parte putem afirma faptul că ne aflăm în fața unui fragment dintr-o serie de 286 de medalii care au fost realizate cu scopul de a imortaliza în metal glorioasa domnie a Regelui Soare. Această serie de medalii a fost însorită de un volum care să ofere explicațiile istorice ale subiectelor abordate și care a apărut la Paris, în anul 1702, sub egida Academiei Regale de Medalii și Inscriptiilor.

Abstract: *Fourteen medals from the old collection of the Brukenthal National Museum in Sibiu collection immortalize in metal the figure of the King of France, Louis XIV. Unfortunately, other information about the origin of these medals is not known. From a brief analysis it can be seen that all these medals are the work of engraver Jean Mauger, which led us to the idea of the existence of a medal series dedicated to the Sun King.*

Following the bibliography, especially the Western ones, regarding the medals dedicated to King Louis XIV and the analysis of each medal, we can say that we are in front of a fragment from a series of 286 medals that were made for the purpose to immortalize in the glorious reign of the Sun King. This series of medals was accompanied by a volume offering historical explanations of the topics addressed and which appeared in Paris, in 1702, under the aegis of the Royal Academy of Medals and Inscriptions¹.

Cuvinte-cheie: *Ludovic XIV, Academie, Jean Mauger, medalie, gravură.*

Key-words: *Louis XIV, Academy, Jean Mauger, medal, medalist.*

Din fondul vechi al colecției Muzeului Național Brukenthal din Sibiu provin paisprezece medalii care imortalizează în metal figura regelui Franței, Ludovic al XIV-lea. Din păcate, alte informații despre proveniența acestor medalii nu se cunosc. Dintr-o analiză succintă se poate observa faptul că toate aceste medalii sunt opera gravorului Jean Mauger², ceea ce ne-a condus spre ideea existenței unei serii medalistice dedicate Regelui Soare.

În urma parcurgerii bibliografiei, în special occidentale³, referitoare la medalile dedicate regelui Ludovic al XIV-lea și al analizei fiecărei medalii în parte putem afirma faptul că ne aflăm în fața unui fragment dintr-o serie de 286 de medalii care au fost realizate cu scopul de a imortaliza în metal glorioasa domnie a Regelui Soare. Această serie de medalii a fost însorită de un volum care să ofere explicațiile istorice ale subiectelor abordate și care a apărut la Paris, în anul 1702, sub egida Academiei Regale de Medalii și Inscriptiilor⁴.

* Doctor, Muzeul Olteniei, Craiova, e-mail: rgdumitrescu@mail.com.

** Doctor, Muzeul Național Brukenthal, Sibiu, e-mail: munclaiul@gmail.com.

¹ Mulțumim colegii Valentina Popescu pentru amabilitatea de a traduce aceste rânduri.

² Detalii despre activitatea acestui gravor a se vedea la Forrer, 1907, pp. 616-624.

³ Jacquierot, 1969, pp. 185-201; Stahl, 2015a, pp. 266-287; Stahl, 2015b, pp. 4-11; Wellington, 2015, pp. 12-25; Wellington, 2016a; Wellington, 2016b, pp. 290-307

⁴ Médailles, 1702.

Seria medalistică din anul 1702 a fost explicit inspirată din *Historia Augusta*⁵. De remarcat că precedentul acestui proiect a fost seria de medalii dedicate lui Cosimo de Medici, la mijlocul secolului al XVI-lea, seria fiind inspirată de monedele antice din colecția numismatică a renumitei familii florentine.

În anul 1602, în urma dispersării colecției numismatice aduse la Fontainebleau de Catherine de Medici, soția lui Henric al II-lea, rege al Franței în perioada 1547-1559, regele Henric al IV-lea (1589-1610) a decis constituirea și organizarea unei colecții regale de antichități și monede. Misiunea i-a fost încredințată celui mai renomunit anticar al epocii, Pierre-Antoine Rascas de Bagarris.

Henric i-a dat instrucțiuni lui Rascas să scrie o istorie a domniei sale în care va indica evenimentele potrivite pentru a fi marcate prin realizarea de medalii. Sursele de inspirație ale acestor medalii urmău să fie în special antichitățile greco-romane.

În urma asasinării lui Henric al IV-lea, în anul 1610, și a lipsei de interes la curtea lui Ludovic al XIII-lea, față de crearea unui astfel de proiect, care să marcheze pentru posteritate evenimentele semnificative ale primului Bourbon pe tronul Franței, proiectul nu a mai fost realizat⁶. Cu toate acestea, eforturile lui Pierre-Antoine Rascas nu au fost zadarnice, acesta punând bazele viitorului Cabinet de Medalii, devenit celebru în vremea regelui Ludovic al XIV-lea⁷.

Medaliile regale au fost rareori emise în timpul domniei lui Ludovic al XIII-lea, care îi scrisă fratelui său Gaston, duce d'Orléans, că el nu prea avea interes pentru antichități, neexistând nici o dovadă a vreunei încercări sistematice de utilizare a medaliliilor pentru celebrarea realizărilor regale.

Gaston, pe de altă parte, era un pasionat colecționar de antichități, în anul 1660 el lăsându-și colecția nepotului său, regele Ludovic al XIV-lea. Astfel Ludovic va crea nucleul Cabinetului de Medalii de la Luvru⁸.

Anul următor situația politică din Franța s-a schimbat brusc odată cu asumarea personală a puterii de către Ludovic al XIV-lea, la moartea cardinalului Mazarin și numirea lui Jean-Baptiste Colbert în calitate de ministru de stat⁹.

La inițiativa lui Colbert a fost creată în februarie 1663 „La Petite Académie”, formată din cei mai renumiți savanți ai epocii, pentru a stabili inscripțiile monumentelor și medaliliilor în onoarea regelui Ludovic al XIV-lea, temele mitologice care trebuiau redată în palatele regale și cele ale festivităților de la Curte¹⁰. În centrul preocupărilor Academiei va sta însă medalia cu subiect istoric, ca mijloc pentru înregistrarea istoriei regelui¹¹.

În anul 1692 Academia și-a propus să lanseze „Les médailles de la grande histoire”, o uniformă serie de medalii de bronz, cu diametrul de 70 de milimetri, care să ilustreze evenimentele majore ale domniei regelui până în anul 1678. Pentru punerea în operă a acestui proiect lucraseră unsprezece gravori medaliști. În curând, s-a hotărât, însă, ca seria să cuprindă și momentele „glorioase” ulterioare aceluia an. Dramaturgul Jean Racine, membru al Academiei și istoriograf al regelui, i s-a cerut să întocmească o listă cu evenimentele semnificative care nu fuseseră încă celebrate prin medalii, astfel că acesta a reunit treizeci și nouă de noi subiecte pentru medalii¹².

În ianuarie 1695, deoarece seria nu a fost finalizată, reprezentantul regelui, Abatele Jean-Paul Bignon, a făcut anunțul privind anularea proiectului. El le-a arătat membrilor Academiei noile modele pentru medalii, întocmite în secret de către pictorul Antoine Coypel, la instrucțiunile secretarului de stat al „Casei Regelui”, contele de Pontchartrain.

⁵ Stahl, 2015b, p. 4.

⁶ Stahl, 2015b, p. 4.

⁷ Wellington, 2015, pp. 12-23.

⁸ Stahl, 2015b, p. 5.

⁹ Carpentier, Lebrun, 2001, pp. 211-214.

¹⁰ Stahl, 2015b, p. 5.

¹¹ Wellington, 2016a, p. 15.

¹² Stahl, 2015b, pp. 5-7.

Noile modele de medalii erau proiectate să avea 41 de milimetri în diametru, spre deosebire de vechea serie, de 70 de milimetri, la care lucrase Academia. Noile medalii urmau să fie în principal în bronz, cu doar câteva excepții în argint și aur.

La anunțarea schimbării în diametru a seriei de medalii de către Bignon, Academia a întreprins refacerea tuturor medaliilor planificate, pentru a le adapta la noul modul. O nouă listă de evenimente, care a fost întocmită, cuprindea „istoria regală” până la anul 1699.

Din cele peste trei sute de proiecte de medalii reexaminate, 286 au fost în cele din urmă emise în noua serie¹³. Academia a revizuit cele douăsprezece portrete regale realizate pe parcursul domniei lui Ludovic al XIV-lea, stabilind opt efigii regale, care „îmbătrâneau” progresiv. Portretele au fost apoi desenate de Antoine Coypel și gravate de Jean Mauger, care a coordonat realizarea întregii serii¹⁴.

În cele din urmă, în anul 1702, întreaga serie a fost gata, fiind însotită de un volum de lux intitulat *Médailles sur les principaux événements du règne de Louis Le Grand*, ilustrând și explicând fiecare medalie.

După o perioadă de câteva decenii, complicată și controversată, Academia Regală de Medalii și Inscriptii împlinea scopul său fundamental, acela de a crea o serie uniformă de medalii, care să marcheze cele mai importante evenimente ale domniei regelui Ludovic al XIV-lea.

Pe lângă crearea unei istorii vizuale a Regelui Soare, noua serie de medalii a avut și un scop propagandistic, prin oferirea ca daruri, a unor seturi de medalii, însotite de somptuosul volum explicativ, diversilor reprezentanți diplomatici care ajungeau la Curtea de la Versailles¹⁵.

Acest format de medalii va fi continuat în Franța până în perioada napoleoniană, devenind o paradigmă dominantă pentru medaliile altor țări până în secolul al XIX-lea¹⁶.

În concluzie, scopul acestui studiu a fost acela de a releva rolul important pe care l-a avut moda pentru studierea și colecționarea de „antichități”, în conservarea memoriei lui Ludovic al XIV-lea, prin crearea de istorii vizuale, dar și procesul savant, artistic și burocratic al acestui ambițios proiect.

CATALOG

1702

1. MEDALIA COMEMORATIVĂ A MORTII REGELUI LUDOVIC AL XIII-LEA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9706.

AR. Greutate: 31,68 g. Diametru: 41,28 x 41,33 mm. Axa 12. Grosime: 3,66 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** ·. Efigia regelui Ludovic al XIV-lea, copil, în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F ·**

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **LUDOVICO JVSTO PARENTI OPTIME MERITO** ·. Pe un piedestal ornamentat cu ghirlande, scenă a încoronării prințului moștenitor de către personificarea Justiției. În exergă, legenda pe două rânduri: **OBIIT XIV MAII/ M · DC · XLIII ·**

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 3.

¹³ Stahl, 2015b, pp. 7-8.

¹⁴ Jacquiot, 1969, pp. 187-192.

¹⁵ Wellington, 2016b, pp. 290-291.

¹⁶ Stahl, 2015b, p. 10.

2. MEDALIA DEDICATĂ BĂTĂLIEI DE LA ROCROY.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9702.

AR. Greutate: 31,75 g. Diametru: 41,43 x 41,52 mm. Axa 11. Grosime: 3,5 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** · Efigia regelui Ludovic al XIV-lea, copil, în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** ·.

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **VICTORIA PRIMIGENIA**. Deasupra unor arme depuse, o Victoria purtată de nori ține în mâna dreaptă o ramură de palmier, iar în stânga o cunună. În exergă, legenda pe trei rânduri: **AD RUPEM REGIAM/ DIE V · IMPER · M · DC · XLIII**.

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 6.

3. MEDALIA DEDICATĂ CUCERIRII ORAȘULUI THIONVILLE.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9701.

AR. Greutate: 32 g. Diametru: 41,28 x 41,39 mm. Axa 12. Grosime: 3,5 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** · Efigia regelui Ludovic al XIV-lea, copil, în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** ·.

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **PRIMA FINIUM PROPAGATIO**. Speranța prezentată în manieră antică, în picioare, lângă un plan al orașului Thionville desfășurat pe un piedestal, ținând în mâna dreaptă o Victoria, iar cu stânga faldurile rochiei și o ramură. În exergă, legenda pe trei rânduri: **THEODONIS VILLA/ EXPUGNATA./ MDCXLIII**.

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 7.

4. MEDALIA DEDICATĂ BĂTĂLIEI DE LA FRIBOURG.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9703.

AR. Greutate: 31,83 g. Diametru: 41,24 x 41,38 mm. Axa 12. Grosime: 3,55 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** · Efigia regelui Ludovic al XIV-lea, copil, în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** ·.

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **TERGEMINA VICTORIA**. În câmp, trei trofee așezate pe trei movile. În exergă, legenda pe două rânduri: **AD FRIB · BRISG./ M · DC · XLIII**.

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 12.

5. MEDALIA DEDICATĂ CĂSĂTORIEI LUI LUDOVIC AL XIV-LEA CU MARIA TEREZA, INFANTĂ A SPANIEI ȘI PORTUGALIEI ȘI ARHIDUCESĂ DE AUSTRIA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9704.

AR. Greutate: 31,69 g. Diametru: 41,31 x 41,38 mm. Axa 11. Grosime: 3,17 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISS** · Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **I · MAVGER · F** ·.

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **PAX ET CONNUBIUM**. Hymene ținând în mâna stângă două cununi de mirt, iar în dreapta o torță cu care dă foc unor arme depuse (simbol al încetării războiului dintre Franța și Spania și al uniunii matrimoniale a acestora). În exergă, legenda pe trei rânduri: **MAR · THER · AUSTRIACA/ REGI NUPTA · M · DC · LX** ·.

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 56 (variantă legendă avers).

6. MEDALIA DEDICATĂ PRELUĂRII GUVERNĂRII DE STAT DE CĂTRE LUDOVIC AL XIV-LEA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9705.

AR. Greutate: 32,47 g. Diametru: 41,29 mm. Axa 1. Grosime: 3,64 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISS** . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **I · MAVGER · F** .

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **ORDO · ET · FELICITAS** . Apollo, de la care pornesc raze de lumină, așezat pe un glob ornamentat cu trei flori de crin. Acesta ține cu mâna dreaptă cărma, iar în stânga o liră. În exergă, legenda pe trei rânduri: **REGE CURAS IMPERII/ CAPESENTE · M · DC · LXI** .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 59 (variantă legendă avers).

7. MEDALIA DEDICATĂ CONCORDIEI DIN CADRUL BISERICII FRANȚEI.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9707.

AR. Greutate: 31,41 g. Diametru: 41,41 x 41,47 mm. Axa 12. Grosime: 3,82 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **I · MAVGER · F** .

Revers: Legenda circulară: **RESTITUTA ECCLESIAE GALLICANAEC CONCORDIA** . Altar pe care este așezată o Biblie deschisă peste care sunt puse cheile Sfântului Petru și sceptrul cu mâna Justiției. În exergă, legenda: **M · DC · LXIX** .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 114.

8. MEDALIA DEDICATĂ VICTORIILOR LUI LUDOVIC AL XIV-LEA ÎN CAMPANIA DIN OLANDA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9708.

AR. Greutate: 32,35 g. Diametru: 41,29 x 41,34 mm. Axa 12. Grosime: 3,99 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS XIII · REX CHRISTIANISSIMUS** . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** .

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **ULTOR – REGUM**. Trofeu sub forma unui leu cu coroană murală deasupra cu șapte săgeți care-i străpung capul (reprezentare a Provinciilor Unite), iar în plan secund un bovideu, o corabie, dig și imaginea panoramică a unui oraș. În prim plan personaj feminin într-o atitudine de deznădejde, lângă o ancoră, reprezentând Olanda. În exergă, legenda pe două rânduri: **BATAVIA DEBELLATA · M · DC · LXXII** .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 125.

9. MEDALIA DEDICATĂ CAMPANIEI DIN CATALONIA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9709.

AR. Greutate: 31,59 g. Diametru: 41,26 x 41,3 mm. Axa 12. Grosime: 3,54 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** .

Revers: Legenda circulară: **CATALONIAE ADITUS OCCUPATI**. Hercule în pas triumfal, cu măciuca în mâna dreaptă, înaintând spre un personaj căzut, care cere ajutor (reprezentare alegorică a Spaniei). În exergă, legenda pe două rânduri: **LXXX · URB · AUT OPP · CAPT · M · DC · LXXV** .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 148.

10. MEDALIA DEDICATĂ CUCERIRII STRASBOURG-ULUI ȘI CITADELEI CASAL.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9710.

AR. Greutate: 31,75 g. Diametru: 41,4 x 41,48 mm. Axa 12. Grosime: 3,91 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** · . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** · .

Revers: Legenda circulară: **ARGENTORATUM ET CASALE RECEPT**. Minerva, simbol al înțelepciunii, ține în mâini scuturile cu armele celor două orașe. La picioarele sale se află două personaje întruchipând fluviile Rin și Pad. În exergă, legenda pe două rânduri: **XXX · SEPT · / M · DC · LXXXI** · .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 188.

11. MEDALIA DEDICATĂ BĂTĂLIEI DE LA FLEURUS.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9711.

AR. Greutate: 32,37 g. Diametru: 41,37 x 41,42 mm. Axa 12. Grosime: 3,89 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** · . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F** · .

Revers: Legenda circulară: **MARS VLTOR FOEDERV M VIOLATORVM** · . Mars așezat pe drapel și arme, ține în mâna dreaptă un pumnal, iar cu stânga se sprijină pe un scut cu armele Regatului Franței. În exergă, legenda pe două rânduri: **AD FLORIACUM · / M · DC · LXXX** · .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 228.

12. MEDALIA DEDICATĂ VICTORIEI DIN BĂTĂLIA DE LA STEINKERQUE.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9712.

AR. Greutate: 31,71 g. Diametru: 41,3 x 41,39 mm. Axa 12. Grosime: 3,68 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** · . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F**.

Revers: Legenda circulară: **DE HISPANIS ANGLIS – GERMANIS ET BATAVIS**. Trofee captureate în urma victoriei armatelor lui Ludovic al XIV-lea în bătălia de la Steinkerque împotriva coaliției antifranceze. În exergă, legenda pe două rânduri: **AD STENKERCAM · / M · DC · XCII** · .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 242.

13. MEDALIA DEDICATĂ VICTORIEI DIN BĂTĂLIA DE LA MARSAGLIA.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9713.

AR. Greutate: 32,27 g. Diametru: 41,33 x 41,35 mm. Axa 1. Grosime: 3,69 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** · . Efigia regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F**.

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **VICTORIA TRANSALPINA**. Victorie care ridică un trofeu pe malul fluviului Pad în cinstea victoriei franceze împotriva trupelor hispano-piemonțene conduse de Victor Amedeo II de Savoia. În exergă, legenda pe două rânduri: **AD MARSAL · TAURIN · / M · DC · XCIII** · .

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 250.

14. MEDALIA DEDICATĂ CUCERIRILOR REGALE DIN ANII 1643-1697.

Gravor: Jean Mauger.

Nr. inv. T 1285/9714.

AR. Greutate: 32,45 g. Diametru: 41,36 x 41,39 mm. Axa 12. Grosime: 3,7 mm.

Avers: Legenda circulară: **LUDOVICUS MAGNUS REX CHRISTIANISSIMUS** . Efigia

regelui Ludovic al XIV-lea în profil spre dreapta. Sub efigie, numele gravorului: **J · MAVGER · F.**

Revers: Legenda semicirculară în partea de sus: **VICTORI PERPETVO**. Arme și instalații

militare cu care au fost cucerite cele 350 de orașe, forturi și cetăți de către trupele franceze în

perioada 1643-1697, totul dominat de o coroană murală. În exergă, legenda pe trei rânduri: **OB ·**

EXPUG · CCCL URB · / AB AN · M · DC · XLIII · AB AN · / M · DC · XCVII ·.

BIBLIOGRAFIE: Médailles, 1702, nr. 271.

BIBLIOGRAFIE

Carpentier, J., Lebrun, F. 2001. *Istoria Franței*. Iași: Institutul European.

Forrer, L. 1907. *Biographical dictionary of medallists... . III*. London: Spink & Son Ltd.

Jacquot, J. 1969. Les portraits de Louis XIV gravés sur les médailles des séries métalliques uniformes. *BSNAF*, pp. 185-201.

Médailles, 1702: *Médailles sur les principaux événements du règne de Louis Le Grand, avec des explications historiques. Par l'Académie Royale des Médailles et des Inscriptions*. Paris: L'Imprimerie Royale.

Stahl, A. M. 2015a. The Classical Program of the Medallic Series of Louis XIV. *Princeton University Library Chronicle* 76/1-2, pp. 266-287.

Stahl, A. M. 2015b. Ancient and modern in the medallic series of Louis XIV. *The Medal* 67, pp. 4-11.

Wellington, R. 2015. Louis XIV's medal cabinet at Versailles. *The Medal* 67, pp. 12-25.

Wellington, R. 2016a. *Antiquarianism and the Visual Histories of Louis XIV: Artifacts for a Future Past*. London and New York: Taylor and Francis Groups.

Wellington, R. 2016b. Médailles en mouvement. La réception des médailles de Louis XIV à la croisée des cultures. Yvan Loskutoff (coord.), *Les médailles de Louis XIV et leur livre*. Rouen et Le Havre: Presses universitaires de Rouen et Le Havre, pp. 290-307.

ABREVIERI

BSNAF: Bulletin de la Société Nationale des Antiquaires de France.

1 av

1 rv

2 av

2 rv

3 av

3 rv

4 av

4 rv

5 av

5 rv

6 av

6 rv

7 av

7 rv

8 av

8 rv

9 av

9 rv

10 av

10 rv

11 av

11 rv

12 av

12 rv

13 av

13 rv

14 av

14 rv